

Програма за обучение на кандидатите за приемно семейство

Програмата за обучение на кандидатите за приемни родители има за цел да подготви лица, желаещи да предоставя услугата "приемна грижа", за отглеждане на дете със специални нужди. Предложената обучителна програма ще помогне на приемните родители по-добре да разберат същността и целите на приемната грижа, да се запознаят със законовата уредба на приемната грижа, структурата и функциите на системата на закрила на детето, да придобият знания за детското развитие, потребности на детето и ролята на семейната среда при тяхното посрещане. Приемната грижа се разглежда като екипна работа, за успеха на която е необходимо сътрудничество на различни партньори. Кандидатите за приемни родители се запознават с ролята и отговорности на всички участници в процеса на подготовка и осъществяване на настаняване на дете в приемно семейство и формират по-реалистични очаквания за собствената си роля, задачи и отговорности като приемни родители.

Обучението съдържа теоретична част, предназначена да предостави на кандидатите за приемни родители необходимата информация, свързана с предоставянето на приемната грижа, както и набор от практически упражнения, групови дискусии, ролеви игри и работа по казуси. Съчетанието на теорията с практически упражнения позволява бъдещите приемни родители не само да придобият необходимите знания, но и да развият умения и нагласи, които имат съществено значение за отглеждане и възпитание на приемно дете.

Обучението включва седем теми в съответствие с утвърдената от Министерството на труда и социалната политика "Програма за обучение на кандидатите за приемно семейство":

Тема 1: ВЪВЕДЕНИЕ В ПРИЕМНАТА ГРИЖА (*Запознаване със същността на приемната грижа и ролята на приемното семейство*)

Тема 2: СЕМЕЙСТВОТО: Какво е да се грижиш за детето на някой друг? (*Символичен характер на връзките родители – деца; понятие за идентичност в контекста на семейните взаимоотношения*)

Тема 3: ДЕТЕТО – развитие и възпитание (*Запознаване с основните фактори, които оказват влияние върху развитието и формирането на личността на детето*)

Тема 4: ПРЕМЕСТВАНЕ И СБОГУВАНЕ (*Подготовка на приемното семейство за раздялата с детето*)

Тема 5: БЕЗОПАСНА ГРИЖА (*Осигуряване на безопасни условия на живот на детето в приемното семейство*)

Тема 6: НАСИЛИЕ НАД ДЕТЕТО (*Повишаване на чувствителността на кандидатите за приемни родители към проблемите, свързани с насилие; подготовка за адекватно реагиране при разпознаване белезите на приживяно насилие у детето*)

Тема 7: ПОДКРЕПА И НАБЛЮДЕНИЕ НА ПРИЕМНИТЕ СЕМЕЙСТВА (*Подпомагане на приемното семейство и детето за посрещане на ежедневни нужди и възникнали проблеми*) Цялото обучение се провежда в четири обучителни сесии с продължителност от 3 часа всяка сесия.

Първа сесия

Продължителност: 3 часа; /1,15 -първа тема ; 20 мин. почивка; 1,25 втора тема/

ТЕМА 1: ВЪВЕДЕНИЕ В ПРИЕМНАТА ГРИЖА

ТЕМА 2: СЕМЕЙСТВОТО- КАКВО Е ДА СЕ ГРИЖИШ ЗА ДЕТЕТО НА НЯКОЙ ДРУГ?

- Представяне и запознаване на групата- Откриване с 1 упражнение:/ На цветни листчета всеки записва името си и едно качество, което издава част от характера му, след което всеки да го залепи на дървото; Това е нашето дърво, символ на нашата група; Необходимо е всички да се грижим за него...., за целта трябва да си определим груповите правила. Ето някои от правилата, които е добре да присъстват в списък на нашата група: Да се обръщаме на малко име, Да бъдем точни, Да се уважаваме и изслушваме, Да не правим оценки, Правило за конфиденциалност; Правило за водене на дневник за приемния родител; / 20мин/;

- Предоставяне и разясняване на воденето на **Дневник на приемния родител** /5 мин./

Катя

Цел: Запознаване със същността на приемната грижа и ролята на приемното семейство.

Задачи:

1. Запознаване със специфичните характеристики на приемната грижа.

- Какво е приемничество?

- Видове приемничество?
- Ползите от приемната грижа;
- Различието между приемен родител и родител

1. Запознаване с потребността от приемна грижа в България.
2. Законодателство.

Дискусия: Защо някои семейства имат нужда от помощта на държавата при отглеждането и възпитанието на децата си; формиране на нагласа на толерантност към тези семейства;

Подготовка: На флипчарт се записва въпроса: ”Защо някои деца и младежи се нуждаят от грижи осигурявани от приемни родители?”

1. 1. Да се попитат участниците за някои **причини**, за които са чували защо децата отиват в приемни семейства. Може да споделят личен опит, ако за тях самите са се грижели други хора, не собствените им родители; могат да имат информация за това от приятели или от съседите или от вестниците и телевизията.

1. 2. Да се попитат участниците за вижданията им, защо някои деца и младежи не са могли да продължат да живеят у дома си. Напишете на лист хартия за флипчарт предложенията на участниците. Разяснете причината за това упражнение, което цели да събере кратки и красноречиви идеи, без да има “правилни” или “погрешни” отговори.

Получаване на обратна връзка

1. Когато получите всички предложения, разгледайте списъка с идеите на участниците. Помолете участниците да посочат някои причини, които могат да са взаимносвързани. Оградете ги с различен цвят маркери на листа хартия за флипчарт. Например:

- Малтретиране от страна на родители или други членове на семейството (физическо, сексуално, емоционално, пренебрегване)
- Тежко физическо или психическо заболяване, смърт
- Практически трудности, включително липса на подкрепа, бедност
- Проблеми във взаимоотношенията, включително справяне с трудно поведение, конфликти между младежи и родителите им
- Нуждата на детето и родителите да си отдъхнат един от друг

1. Опитайте се да определите някои причини, които не е задължително да са обвързани с други, но са достатъчно силни:

- Липса на дом
- Развод
- Злоупотреба с наркотици

1. Попитайте участниците, кои са според тях общите причини, поради които децата могат да отиват в приемни семейства. Прибавете местни данни (за България, региона), ако разполагате с такива.

2. Обърнете внимание на факта, че винаги има комплексни причини, които налагат детето или младежа да живее извън дома си. В повечето случаи става въпрос за обичайните извънредни трудности, които преживява семейството.

Целта на упражнението е да изведете следните ключови послания:

“ Приемната грижа е сложен процес. Опростени представи като тези да спасим децата от нерадостното им минало и да осигурим “едно добро” семейство за тях, което да замени “лошото им семейство” не са точни.

“ Съществуват много причини, поради които децата и младежите могат да се нуждаят от грижи.

Грациела

1. Потребностите на децата, за да развият своя потенциал:

- От какво се нуждае детето, за да порасне?
- Последници от настаняването в специализирана институция и раздялата със семейството.
- Как приемната грижа помага на децата.

1. Приемничеството като партньорство за постигане на обща цел:

- Контакт с биологичното семейство на детето;
- Партньорство със социалните работници;
- Съвместна работа със специалисти (лекари, учители, възпитатели и др.), които познават и се грижат за детето./20 мин./

Приключване 5 мин.

Почивка 20 мин.

Втори модул:

ТЕМА 2 Семейството: какво е да се грижиш за детето на някой друг? Грациела

1,25 мин.

Цел: Да се обясни символичния характер на връзките родители – деца. Да се въведе и развие идеята за идентичността в контекста на семейните взаимоотношения – биологично и приемно семейство.

Задачи:

1. Семейството като социална единица. Ролята на майката и ролята на бащата.
2. Идентичност: наследство и култура, индивидуални черти и самоуважение.

- Насърчаване на идентичността на детето в приемното семейство;
- Поставяне на граници и домашни правила.

1. Представяне на детето от социалните работници в отдел “Закрила на детето” в дирекция “Социално подпомагане” и как кандидатите да кажат “не” на неподходящо или нежелано настаняване.

2. Подготовка и планиране на преместването. Намаляване страховете на детето, родителите и приемното семейство.

- Какво иска детето?
- Какво желаят родителите от едно настаняване в приемно семейство?
- Какви са очакванията на приемното семейство?
- Планиращи срещи за представянето на детето.

1. Настаняване на детето.
2. Промени в семейните взаимоотношения.

- Дневен ритъм на живот на семейството;
- Собствени деца;
- Взаимоотношения между съпрузите;
- Нова организация на ежедневието.

Семейството като социална единица; Лекция

- **Кратко загряване- / Протягане ръце към „слънцето“; споделяне, готовност за същинската част /5мин.**

- **Упражнение:**

Инструкции към водещия: На участниците се предлага да напишат на лист, **Какво за тях е семейството**

. Предложенията на участниците се отразяват и на флипчарт, като по този начин се формулира

дефиниция на понятието "семейство

". Провежда се групова дискусия за функциите на семейство, потребностите на детето и институциите, които биха могли да удовлетворят тези потребности.

- **Групова дискусия . Тема: Какви са функциите на семейството и потребностите на детето и институциите, които ги удовлетворяват?**

/15 мин. + 5мин за изводи./ Катя

Участниците поред казват, какви са според тях основните потребности, които има всяко дете в процеса на своето развитие. След като списъкът на потребности на детето е готов, попитайте групата, кой (биологично семейство, приемно семейство, осиновители, социални работници, социална институция, училище, общност и т.н.) какви потребности може да удовлетвори.

-Функции на семейството

-Потребности на детето

-Институции

- **Лекция на тема: Семейството като социална единица -20 мин. /Грациела**

- **Упражнение : 15 мин.+ 5 мин. за споделяне- Преживяване на загуба от биологичното семейство**

Инструкции към водещия: За да демонстрирате чувствата на родителя, чиито деца са били отнети, вземете чантата на някой от членовете на групата без негово разрешение и я сложете на стола зад гърба си. Когато човекът си я поиска обратно, трябва да му кажете : **“Работи с мен. Можеш да си вземеш чантата обратно, само ако изпълниш задачата, която ще ти поставя. Аз ще реша кога да си получиш чантата обратно”**.

Човекът сигурно ще покаже известна степен на гняв и съпротива. Водещият може да използва това упражнение, за да покаже чувствата на ярост на родителя, когато е изгубил нещо с много по-висока стойност.

Забележка: Ако изберете да използвате това упражнение, непременно отворете пространство за споделяне на чувствата на участника и на останалите членове на обучителната група. Съществува риск поради това, че вашите действия са доста смели, да понесете силна агресия от групата, която да е насочена към вашите методи, професионализъм и т.н. Трябва да успеете да интерпретирате ситуацията така, че всички да си дадат ясна сметка, че вероятно това е начина, по който се чувства биологичният родител при раздялата със своето дете. **Важно е да наблегнете на това, че сте постигнали целта си, понасяйки агресията, защото хората които са фрустрирани са неспособни на сътрудничество, както показва и учебната ситуация, която съзнателно сте провокирали.**

- **Домашна работа :** □ Опитайте да опишете притесненията и промените, □ свързани с настаняване на детето в приемното семейство;

Грациела- 15. мин.

Втора сесия

3 часа- /1,25 първа тема, 20мин. пауза, 1,15 втора тема/

Загряване : Упражнение „ Дъжд с пръсти”-5мин. /, споделяне; Катя

- Коментар и анализ на поставената Домашна работа, относно притесненията и промените, свързани с настаняване на детето в приемното семейство/ 10мин.
Грациела

ТЕМА 3: ДЕТЕТО – развитие и възпитание

Цел: Запознаване с основните фактори, които оказват влияние върху развитието и формирането на личността на детето.

Задачи:

1. Развитието на детската личност: от зависимост към самостоятелност./казуси/
2. Образователни потребности на детето./теория/
3. Привързаност и раздяла. Загубата на връзка с близък човек./упражнение/
4. Посрещането на детето. Законите на гостоприемството./теория /
5. Символичен и емоционален дефицит./теория/
6. Разбиране поведението на детето.
7. Справяне с трудното поведение. Приемливо и ефективно възпитание.

1.Етапи в развитието на детската личност, образователни потребности на детето

- Лекция 15 мин. / Грациела

2. Привързаност и раздяла;

- Работа с чувствата 20 мин., работа в малка група:/ Катя

Работа с чувствата – 20 мин.

Инструкции към водещия: Помолете участниците да напишат **списък на разделите, които са преживели и на чувствата, които са изпитвали при тези раздели**, вкл. при трагичните загуби. След като участниците прочетат тези списъци на групата,

окачете направените списъци на стената

. След изпълнението на задачата не забравяйте **да благодарите**

на всички, които са се осмелили да говорят за чувствата си и да споделят тежките моменти в живота си. Бъдете подготвени за това, че някои хора може да се разчувстват много и дори да се разплачат.

Забележка: В такава ситуация е добре да **ги върнете „тук и сега”, като споделите, че преживяването на загуба винаги е тежко изпитание за всеки и че сега приемният родител вероятно много добре разбира как вероятно се чувства детето, когато е настанено в приемен дом**. Ако е необходимо може да отидете при участника, който плаче и да поставите ръка на рамото му с думите, че е **нормално човек да се разчувства при такива спомени и че всички много добре разбират реакцията му.**

Вашето поведение винаги трябва да е съответно на ситуацията.

5 мин.- споделяне на чувствата;

- **Работа в малки групи: Минимизиране травмата от раздялата;**

/20 мин.+5мин. пространство на чувствата/;

Инструкции към водещия: Разделете участниците на 5 малки групи (можете да формирате по-малко групи, ако общият брой на участниците в курса е малък), представящи следните възрастови групи:

- Пеленачета (0-2 год.)
- Предучилищна възраст (2-5 год.)
- Ранна училищна възраст (6-9 год.)
- Младша юношеска възраст (10-12 год.)
- Юноши (над 13 год.)

Всяка група получава един от следващите по-долу сценарии и има за **задача да предложи стратегии за превенция на травма и помощ на детето да се справи с раздялата.**

Стефка, възраст 11 месеца, трябва да бъде настанена в приемно семейство, защото е дете на самотна майка, която заболява от нелечима форма на рак.

Дони, на 3 и половина години, се мести в осиновяващо семейство от приемно семейство, където бил "разглезен" от 4-ма приемни братя-тийнейджъри. Бил с приемното семейство почти 2 години. Преди това бил при родната си майка, която не могла да се грижи за него поради хронична наркомания.

Мария, 7 г., се мести от центъра за кризисно настаняване, където била настанена преди 3 седмици, в семейството на свои близки (леля и чичо). Попада в центъра след

доказано твърдение за сексуално насилие от страна на приятеля на майка ѝ. Мария е разделена от 2-те си по-големи сестри, които ще бъдат настанени заедно в институция за деца (те имат друг баща и лелята и чичото не са им роднини).

Мишо, 11 г., е взет от самотния му баща след няколко случая на сериозно физическо насилие. Майката на Мишо зарязала семейството, когато той бил на 3 г. и оттогава той не я е виждал. Мишо отрича да е имало насилие и много иска да остане с баща си, в своето училище и в средата на съседските приятели.

Петя, 14 г., непрекъснато бяга от къщи и училище. Тя е дъщеря на самотна майка, която очевидно не може да я контролира. Петя, пуши, злоупотребява с алкохол и поддържа безразборни сексуални връзки. След поредното задържане от полиция ще бъде настанена в приемно семейство.

Информация за водещия: Раздялата е травмиращо събитие. Стресът и травмата могат да бъдат минимизирани чрез внимателно планиране и настаняване на детето. Приемните родители или осиновителите могат да минимизират травмата:

- Като помогнат на детето да разбере причините за настаняването
- Да помогнат на детето да се приспособи към новата среда
- Да помогнат на детето да се справи със загубата на родното си семейство
- Да помогнат на децата да поддържат връзки със семействата им
- Да дадат на детето чувство на сигурност
- Да помогнат на децата да поддържат културна идентичност

Насърчете участниците да направят предложения как да се случи това. Преценете в какъв формат може да се случи това.

5 мин. за споделяне на чувствата и послания

Пауза : 20 мин.

3. Причини за лошото детско поведение; /20 мин. Грациела

- Напишете на флипчарта: *Децата имат лошо поведение, защото.....*

Инструкции към водещия: Помолете групата да определи потенциалните причини за детското лошо поведение. Разделете листа на флипчарта на

и
колони:

тр

"детски фактори", "родителски фактори" и "фактори на ситуацията". Докато групата предлага фактори, които водят до лошото поведение на децата, помогнете им **да отнесат своите отговори една от трите колони**

. Целта е да се помогне на участниците да разбират по-добре различните причини на "лошото поведение".

Информация за водещия:

"Лошо поведение" е общ термин, който се отнася до детското поведение, което възрастните смятат за неподходящо или което може да доведе до нараняване на детето. Децата имат лошо поведение поради много причини. Причините зависят от възрастта на детето и умственото му развитие, както и от ситуацията.

4.Посрещането на детето. Законите на гостоприемството

- лекция - Катя/, 15мин.

5. Справяне с трудното поведение:

- **Ролева игра:** Вашата задача е да влезете в роля на дете с трудно поведение и родител, който се опитва да се справя с така възникналата ситуация. / Работа по двойки, смяна на ролите /

20 мин.

- **Домашна работа:** Есе на тема: «**Какво означава да бъдеш приемни родители?** Какви са задачите на приемния родител

- Приемливо и ефективно възпитание. Обобщение и приключване 5мин.

Трета сесия

3 часа, всяка по :

ТЕМА 5: Насилие над детето 1.15

Почивка 30 мин.

ТЕМА 6: Безопасна грижа 1.15

- Лекция; 40 мин.

1. 1. Насилието над детето;
2. 2. Видове малтретитане;
3. 3. Разпознаване на малтретирането; Индикатори;

- Упражнение: 10 мин. /На всеки участник се предлага лист, в който да отрази стратегии за справяне, които ще се запишат на дъската/

1. 4. Ефект от насилието в различните възрасти;

- Решаване на казус: 15 мин.+ 5 мин. □ дискусия

Петьо и Иван са 4-годишни близнаци. И двамата са били сериозно малтретирани от втория си баща. Петьо има следи от изгаряне по стъпалата и краката. Иван е научен да ходи в тоалетна през деня, но нощем още носи памперси. Децата говорят с фрази от по 2 думи. Петьо се уединява от околните и предпочита да играе сам. Иван обича да играе с другите, но ги удря и хапе, дори брат си. Двете деца си разхвърлят играчките безразборно и изглежда не знаят, как да играят с тях. Например, вместо да построят

ферма с комплекта за ферма, те събират животните накуп и силно ги хвърлят в стената. Това става независимо от играчките. Иван спи добре, но яде само хот-дог и чипс. Петьо яде почти всичко, но периодично преяжда и повръща след хранене. Петьо често се буди (до 5 пъти на нощ) и броди в стаята на възрастните. Двете деца отказват да ползват прибори за хранене.

Инструкция към водещия: Участниците се разделят в малки групи, всяка от които след запознаване с казуса трябва да отговори на въпрос: Какви са адекватните грижи в този случай и как да подходим към детето. Предложенията се записват и се обсъждат. Накрая се избира най-адекватен подход.

5мин. за Пространство за споделяне на чувствата

Посланието: Всички приемливи възпитателни методи/ Тема 3/

ТЕМА: БЕЗОПАСНА ГРИЖА

Цел: Да се гарантират безопасни условия на живот за детето в приемното семейство.

Задачи: Осигуряване на сигурна и безопасна среда на детето в приемното семейство.

1. Придобиване на знания и умения, необходими за оказване на първа помощ на детето при нужда.
2. Здраве, хигиена, профилактика и хранене на детето

- **Групова дискусия (20 мин.): „Как да осигурим безопасност в дома на детето”**

Участниците да предложат различни подходи и начини за осигуряване на безопасност и сигурност за приемното дете в дома си. Различните предложения се записват и се обсъждат.

- **Лекция (30мин.), Грациела**

- **Работа в малки групи (20 мин.):** Разделете групата на две малки групи.

Предложете на всяка от групите да предложи план за действие (подробен) при следните спешни ситуации (или други по ваш избор):

F **Детето пада от катерушка и се наранява**

F **Детето вдига температура късно през нощта**

Дискусия и анализ (**10 мин**);

Забележка: При анализа на работата на групите обърнете внимание на следните елементи:

- Уведомен ли е социалния работник на детето? Кога?
- Уведомяване на биологичното семейство? Кой трябва да направи това?
- Основни телефонни номера и служби, които трябва да са „под ръка” на приемниците при възникване на спешна ситуация.

- **Домашна работа:**

Детето не се прибира от училище в обичайния час. Предложете план за действие!

Четвърта сесия

3 часа, / Първа тема- 1 час, пауза-20 мин.; Втора тема-1 час,

Общо 1.40 мин./

Запознаване със Приемно семейство 20 мин-Споделяне на опит, Въпроси;

Заклучителна сесия 10 мин.

ТЕМА 1: ПРЕМЕСТВАНЕ И СБОГУВАНЕ- 1 час

Цел: Да се подготви приемното семейство за раздялата с детето.

Задачи :

1. Ролята на приемното семейство в подготовката на детето за самостоятелен живот.
2. Очаквано и неочаквано преместване на детето. Причини, поради които приемното дете може да напусне дома на приемното семейство.
3. Причини, поради които настаняването в приемно семейство може да претърпи неуспех:
 - свързани с детето
 - свързани с приемното семейство.

ТЕМА 2: ПОДКРЕПА И НАБЛЮДЕНИЕ НА ПРИЕМНИТЕ СЕМЕЙСТВА-1ч.40мин./

Цел: Подпомагане на приемното семейство и детето за посрещане на ежедневни нужди и възникнали проблеми.

Задачи:

1. Да се уточнят ролята на партньорите (приемно семейство, ОЗД, биологични родители, дете).
 - Наблюдение – планирани и непланирани срещи
 - Подкрепа на:

а) приемното семейство

- поддържащо обучение
- финансова подкрепа

- групова работа

б)детето.

1. Изграждане на умение за планиране и разчет при оползотворяването на финансовата помощ.
2. Документиране на финансовата помощ.

Т. Преместване и сбогуване

- **Загряване : Упражнение „Имитиране на любимо животно”**

5мин. /Катя, споделяне и подготовка;

Коментар на зададената дом. Работа на тема:” Детето не се прибира от училище в обичайния час. „Предложете план за действие! / 10мин.

- **2.Работа в малки групи: 15 мин.**

Участниците се разделят в малки групи, всяка от които трябва да предложи, **как ще подходи приемният родител, когато се наложи детето да напусне дома му** . Те трябва да обсъдят реакцията на приемното семейство и начина на комуникация спрямо детето. При обсъждане на резултатите от работата на малките групи поставете **въпрос за степента на привързаност на приемния родител**

(ако тази тема не е засегната от групите).

- **Лекция / Катя 25 мин. : Ролята на приемното семейство в подготовката на детето за самостоятелен живот.**

Очаквано и неочаквано

преместване

на детето.

Причини, поради които настаняването в приемно семейство може да претърпи неуспех

:

- **4.Ролева игра - 30 мин./ Грациела**

Поканете трима доброволци от състава на групата (ако няма доброволци – предложете на групата да теглят жребий). Разпределете между доброволците **изпълнение на ролите на приемен родител, дете и социален работник**

.

Те трябва да разиграят сцена на преместване на детето от приемното семейство.

Останалите членове на групата имат за задача да наблюдават ролевата игра.

След изпълнението на ролевата игра изпълнителите да споделят своите чувства по отношение на ситуацията. Наблюдателите правят коментари за поведението на участниците в сцената, без да дават лични оценки и избягват нападателни изказвания.

Направете **групова дискусия** по същата тема, като разграничете планирано и непланирано преместване. Предложете на участниците да предложат подходящи начини на поведение в двата случая.

Целта на упражнението е да се определят няколко принципа за поведението на различни страни в двата случая на преместване на дете.

Ако не сте използвали упражнението за описание на чувствата при предишни раздели,

можете да го приложите и в този модул. Може да помислите и за вариации на това упражнение.

- Обобщение, послания и споделяне на чувствата / 5мин
- Пауза **20** мин.

Приемното семейство се кани да сподели своя опит и успешните стратегии !

ТЕМА 2: ПОДКРЕПА И НАБЛЮДЕНИЕ НА ПРИЕМНИТЕ СЕМЕЙСТВА;

- Лекция, Приемната грижа
- Коя е основната разлика между биологичните родители или осиновители и приемния родител- ПР е по- скоро професионалист, който е ангажиран с възпитание и отглеждане на дете; Обобщение
- Упражнение: ***Ролята на биологичните родители и взаимодействие с тях***

Целта на упражнението е да помогне на приемните родители да разберат влиянието на биологичните семейства върху децата.

Детето трябва да поддържа контакта с родителите си, докато е в приемния дом. Така завръщането на детето към истинските му родители ще се ускори и улесни.

Приемниците могат да осъществят директна връзка по много начини. Възможно е, много от приемниците да не искат да имат директна връзка с родителите.

Целта на упражнението е да се разберат техните тревоги и притеснения и да им се помогне да се чувстват по-комфортно при взаимодействие с биологичните родители на детето и да общуват с тях по позитивен начин.

Инструкции към водещия: Подгответе постери със следните изрази, написани най-отгоре:

- Когато приемниците имат положително взаимоотношение с биологичното семейство, най-положителните резултати за детето могат да бъдат....
- Най-добрите възможни резултати за биологичните родители могат да бъдат....
- Най-лошите възможни резултати (за всички) могат да бъдат...
- Ако имам директен контакт с биологичните родители, най-много се страхувам от....

На един от плакатите нарисуйте фигура на човек и я обозначете "биологичен родител".

Залепете постерите по стените в стаята. Всеки от участниците трябва да запише върху постера своето продължение на всяко изречение, а върху фигурата на "истинския родител" да напише всички качества, които според него притежава един родител. Добре е за тази цел да разполагате с цветни самозалепващи се листчета или цветни флумастери.

След това участниците обикалят стаята в продължение на 5 мин., за да може всеки да прочетат написаното върху постерите. След това се провежда групова дискусия за впечатленията на групата и изводи, които те правят след това упражнение.

Групова дискусия; Споделяне опита на Приемно семейство;

- **Модели за партньорство и сътрудничество между различните заинтересовани страни при предоставяне на приемната грижа.**

Участниците в обучението да предложат начини за комуникация и взаимодействие със социалните работници и други специалисти, организации и лица, ангажирани в предоставянето на приемната грижа.

Заключителна сесия:

- В началото на обучението поставихме задача за есе на тема: «**Какво означава да бъдеш приемен родители? Какви са задачите на приемния родител?**», предлагаме **Ви** да си спомните какво сте написали в него и какво бихте променили сега, след като стеминали през обучението.

/10мин

- Работа с чувствата

Съберете участниците в кръг и им предложете да си затворят очите. Нека те да си представят, че детето вече е настанено при тях. Оставете им три минути време за мислене и след това помолете всеки да назове с една дума изпитаното чувство. **10мин**

Алтернативен вариант: всеки да каже три неща, от които биха имали нужда в представената ситуация.

- Упражнение „Подарък”

Помолете всеки от участниците да напише на лист силно, позитивно послание, свързано с приемничеството (например: „**Ти ще бъдеш страхотен приемен родител и т.н.**”). Поставете всички пожелания в шапка или кутия. Разбъркайте ги. Нека всеки от участниците да си изтегли едно послание и да го прочете пред всички. Аплодирайте всяко едно от пожеланията.

20мин

Помислете за други варианти на упражнението „подарък“, важно е всеки от участниците да получи своя „позитивен подарък“.

Може де направите „**групов стенопис**“ по тема, **скулптора, групова снимка** или каквото решите, че е целесъобразно.